



МУЗЕЈ РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

Тања Гачић

ПОРТРЕТИ

ИЗ ЛЕГАТА МУЗЕЈА
РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

фебруар 2014. године



Живорад Настасијевић, *Скица 101*,
без године

ПОРТРЕТИ ИЗ ЛЕГАТА МУЗЕЈА РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

Срж сваке музејске институције чини колекција коју баштини, јер управо она представља њену специфичност и њен основни идентитет. Музејске колекције најчешће су веома комплексне. Чак и када су јасно профилисане по типу материјала, хронологији или садржају, колекције увек имају своје специфичности: поједине карактеристичне предмете, скупине предмета или чак целе мале збирке.

Легати су свакако специфичне колекције које су обогатиле музејске збирке, библиотеке и архивске фондове који су значајни за културну историју, али и за проучавање индивидуалног стваралаштва. Као важан део задужбинарске традиције српског народа, легати су током XIX века били незаобилазан чинилац утемељења и развитка српске културе. Легаторство је употпуњавало оно што се подразумева под културним бићем једног народа. Са друге стране, легаторство је на особен начин потврђивало појединачну бригу о културним и уметничким остварењима заједнице, која су промакла надлежним установама. Такав облик делатности постао је саставни део шире материјалне и духовне културне традиције нашег народа.

Легати представљају културно добро од великог значаја за српску културу, јер не само да аутентично сведоче о личности власника и духу времена у коме су настајали, већ представљају и посебан изазов за истраживаче.

Музеј рудничко-таковског краја чува три легата: легат браће Настасијевић, Божидача Продановића и породице Лазих.

Портрет је некада био изузетно тражена и поштована тема сликарства. Опadaње интересовања за ту тему у „модерно време” је карактеристична, мада недовољно објашњена појава.

Портрет је традиционална тема српског сликарства и појављује се у свим периодима његовог историјског развоја, почев од формирања прве државе Немањића у XII веку.¹ Биле су то репрезентативне представе српских владара, црквених великодостојника и ктитора, укључене у програм зидног живописа и то у разним деловима цркве. Губитком државне самосталности и падом под турску власт (1459) долази до потпуног замирања сваке уметничке делатности у трајању од једног века. До поновног оживљавања српског културног и уметничког живота дошло је после обнове Пећке патријаршије 1557. године.

Касније (XVIII и XIX век), развојем државе и друштва, јављају се грађански портрети (угледне личности и чланови њихових породица, богати трговци, знаменити културни посленици). У XIX веку дијапазон портретисаних личности се шири: учитељи, лекари, занатлије, а у XX веку, то су људи који се могу срести у свакодневном животу.

У свом генерализованом значењу портрет препознајемо као портрет по томе што је то веран приказ неке личности, или веран опис неке личности у одређеном начину ликовне форме и транспозиције. Као такав, портрет се не подвргава смисаоном значењу нити проблематизацији, по усвојеној конвенцији из античких времена. У њему, просто гледамо историјски документ, грађанску

¹ С. Радојчић, *Портрети српских владара у средњем веку*, Скопље, 1934; као први портрет уопште у српској уметности помиње се портрет краља Михаила, из зетске династије, настао око 1080. године у Цркви Св. Михаила код Стона, у Б. Поповић, *Портрети српских владара на фрескама у средњем веку*: каталог, Врњачка Бања, Замак културе, 2006, 5.

слику у коју су уткани одређени уметнички квалитети по захтеву времена у којем су настали.

Личности са ових портрета, иако савременом посматрачу непознате, ипак представљају оне друштвене односе у прошлости у којима су и настали. На исти начин представљају и уметност свог времена у истим тим односима.

У објашњењу и тумачењу портрета као специфичне уметничке форме послужићемо се студијом Шерер Вест, професорке историје уметности на универзитету у Бирмингему, која је о овој теми рекла следеће: „Обично се под портретом подразумева уметничко дело које представља одређену особу, али ова једноставна дефиниција скрива комплексност и контрадикцију садржану у портретисању. Док се портрет може бавити сличношћу, која је садржана у физичким особинама модела, такође може представљати социјални статус или „унутрашњи живот” субјекта као што је његов карактер или врлине. Портрет може бити подређен социјалним и уметничким конвенцијама које стварају модел као тип тог времена. Такође, може да истражује јединственост одређене особе на начин који одваја модел од његовог (њеног) контекста. Способност портрета да учини све ово одједном чини га моћном формом репрезентације.”²

Портрет³ је манифестација оног што се сликом, односно на сликован начин, приказује. Иако представљена особа одсуствује, у општем значењу, њена слика (представа) је одржава присутном. Без обзира како је портрет представљен као индивидуалитет преко свог тематског (фунерални, меморијални, индивидуални, репрезентативни) или стилистичког садржаја (интимни, веристички, натуралистички) одувек је на неки начин идеализован, у смислу његове важеће појаве.

² Shearer West, *Portraiture (What is a portraiture?)*, Oxford University, 2004, 21.

³ Портрет (lat. *protraho*, fr. *portrait*, обелоданити, објавити, опонашати), у значењу верног приказивања индивидуалног изгледа одређене личности, веран опис неке личности.

То стоји у етимологији самог појма портрета - објавити, обелоданити на сликовит начин. Тако је исходиште његовог функционалног смисла - *заступање*. То је управо и његов однос према пра-лику, односно оном кога представља.

У начину објаве, портрет је претрпео низ трансформација, да би у периоду ренесансе и посебно барока, доживео врхунац своје жанровске разноврсности. Модерна уметност је портрет са теме - свела на мотив. Уметник може портретисану личност да идеализује, да је представи као стварну, али и да је измисли.

Портрет такође пружа могућност студије карактера и смештај личности у оквиру психолошких и социолошких категорија. Веризам представљеног лика подстакнут је погледом директно у посматрача. Улога уметника у обликовању личности портретисаног модела није ни мала ни безначајна. Склоности сликара често су биле пресудне, а поверење у портрет често је превазилазило критичке моћи поручиоца. Попут шиктограма, портрет прича о жељи поручиоца, намери и могућностима ствараоца - уметника. Тако портрет показује социолошки и културолошки контекст времена у коме је настао и даје могућност увида у различите феномене живота.

За културу једног народа од непроцењивог значаја су дародавци који по томству остављају уметничка дела и драгоцене предмете сакупљане годинама са страшћу и укусом који подразумева ретку склоност уживања у лепом. Али, није деовољно поклонити и примити. Треба прихватити то благо и ставити га у покрет, подстаћи снагу стваралаца и сакупљача њихових остварења како би постали пуна и жива непосредност културе. Прогласити уметничке фондове, створити услове за њихово чување, увећати свест савременика о важности наслеђа, то би били неки од императива не само за културне посленике, већ и за сваког човека који мисли.

Осим тога што саме по себи представљају одређене уметничке домете, та дела говоре о пријатељству, разумевању, склоностима и укусу оних који су их поклањали и оних који су их примали.

Живорад Настасијевић
(Горњи Милановац, 1893 -
Београд, 1966)

„Богато и обимно дело Живорада Настасијевића израђивало се током шест деценија у различитим правцима ... Иако његово сликарство није увек било у првој, предводничкој линији наше уметности, ... оно је у оквирима сопствених могућности остварило искрено уметничко узбуђење једног честитог и хуманог човека.”

Лазар Трифуновић⁴

Легат браће Настасијевић садржи део заоставштине познате горњо-милановачке уметничке породице. Њен највећи део чине лични предмети, слике, књиге, документа, музичка и сценска дела која су припадала браћи Настасијевић: Момчилу - књижевнику, Живораду - сликару, Славомиру - књижевнику и Светомиру - композитору. Легат браће Настасијевић постоји од 1987. године.

Живорад Настасијевић завршио је Уметничко-занатску школу у Београду 1911. као ученик Ристе Вукановића, Марка Мурата и Ђорђа Јовановића. Године 1913. започео је студије на Академији у Минхену код професора Грабара и



Живорад Настасијевић,
Портрет брата Славомира, 1913.

⁴ Лазар Трифуновић, *Живорад Настасијевић - ретроспективна изложба слика поводом 60-годишњице уметничког рада*, Београд, Културни центар, 1966, 4.

истовремено похађао часове вечерњег акта у приватној школи Морица Хајмана. Учествовао је у Првом светском рату, најпре као добровољац Другог пука, а касније, после опоравка од прележаног тифуса, био је постављен за ратног сликара при Врховној команди. 1920. године обрео се у Паризу, попут многих српских уметника, на Academie Grande Chaumiere, у класи професора Касталучија.

Посебно је неговао уље на платну, цртеж и фреско технику. Између 1928. и 1940. године извео је више фреско декорација у јавним здањима и црквама, од којих су неке уништене, а најпознатија је у Успенској цркви у Панчеву (1931) и добро је очувана. Урадио је сценографију за две опере (*Међулушко благо* и *Ђурађ Бранковић*), понудио пројекат за цркву Лазарицу у Крушевцу (1937-39), илустровао неколико књига и народних песама.

Више пута је самостално излагао у Београду почев од 1923. године, затим на просторима некадашње Југославије, као и у иностранству (Париз, Барселона, Лондон, Брисел и Амстердам). Био је члан више уметничких група: *Ладе* (1920), *Четворице* (1921), *Шесторице* (1924), *Затим Удружења ратних сликара и вајара* (1919) и *Удружења ликовних уметника Београда* (од 1919), потоњег УЛУС-а. Године 1926. заједно са Бранком Поповићем учествовао је у осмишљавању групе *Облик*, а годину дана касније са Васом Поморишцем оснива Друштво уметника *Зограф*.

Живорад Настасијевић је оставио богату сликарску заоставштину изграђену неуморним и упорним радом током шест деценија. У његовом сликарском опусу живи модел је играо битну улогу, када је откривао њихов унутарњи свет, што је нарочито исказивао на ликовима. Догађаји везани и за сам модел, па и трагична судбина једног,⁵ одражавали су се у његовом колористичком поступку, јер све оно што је на њега неповољно деловало испољавао је тамним бојама.

⁵ Тања Гачић, *Сликама кроз живот*: каталог изложбе, Горњи Милановац, Музеј рудничко-таковског краја, 2008, 3.

Он црта портрет и слика портрет и при том нам у оба случаја даје очевидно завршене радове.... Јасно се види да код њега цртеж и слика стоје врло близу, да је његова слика у ствари само логично продужење цртежа.⁶ У цртању Настасијевић усваја лични поступак у раду. Остајући линеаран, он се у цртежу труди да добије чистоту и лепоту линије и да искључиво графичким средствима постигне карактеристике лика који представља... Његови портрети су махом интелигентно схваћени, и добро израђени.⁷ Насликао је неколико портрета код којих су присутне реминисценције на поетике српских зографа и сликара XVIII и XIX века. Чврстом цртачком арматуром, пригушеним смеђим тоновима, рукама прекрштеним или у покрету, успоставио је дијалог са прошлошћу, али одговорио и захтевима времена. Зато се ова његова остварења везују за токове актуелног неокласицизма и новог реализма. М. Б. Протић наводи да *постоји читав низ његових портрета стегнутих, фронталних, строгих, једре форме и чисте, прегледне структуре.*⁸ Настасијевић их је извео стрпљивим исликавањем, поступком блиским оном на зидовима српских манастира. Користио је изванредне детаље, као што је покрет руке, а посебно начин драпирања и материјализације. Успешно је сугерисао ликове и карактере драгих особа, такође и узвишеност која их ставља на пиједестал поштовања, дивљења и љубави.

Најзначајније резултате Настасијевић је постигао до Другог светског рата. Иако загладан у прошлост, пратио је, чак и предводио токове савремене уметности. Враћао се изворима како би српска уметност добила тако неопходну изворност, да не постане непрепознатљива безлична творевина, него да самосвојним вредностима обогати заједничку уметничку баштину човечанства.

⁶ Бранко Поповић, „Изложба слика Живорада Настасијевића”, у *Ликовне критике, огледи и студије*, Ужице, 2004, 211.

⁷ Б. Поповић, *исто*, 213.

⁸ Љубица Миљковић, *Живорад Настасијевић, цветом изнад, кореном испод националног*, каталог изложбе, Београд, 2010, 12.

Божидар Божа Продановић
(Прањани, 1923 - Београд, 2006.)

*Портрет је представа одређене
личности,
остварен линијом, бојом, формом,
а и речима. Пскра из ока, трептај око
уста, сенка преко лица и боја
која га прекривају су улаз у
простор његовог бића.⁹*

Божа Продановић

Рођен у Прањанима код Горњег Милановца где је завршио основну школу, а гимназију у Чачку и Горњем Милановцу. Године 1949. дипломирао је сликарство у класи Марка Челебоновића. По завршеној Академији одлази у Пећ, где ради као професор Средње уметничке школе. У том периоду (1951-1953) настаје циклус дрвореза *Пећки мотиви*.

Читав ликовни опус Боже Продановића, заснован на класичним уметничким вредностима, припада духу интимизма и поетског реализма, са јасно наглашеном хуманистичком поруком. Премда у основи ослоњен на класичне узоре, бежао је од круте академске форме ка модерном поетском, скоро концеплативном изразу.

⁹ Божа Продановић, *Портрети*, Београд, 2001, 5.

Његов огroman ликовни опус допуњује потпуно посвећење педагошком раду, написане књиге о уметности и животу, самопрегоран друштвени ангажман. У размаку од четири године Божа је објавио три књиге својих *Записа* са репродукцијама сопствених слика и цртежа. Први *Записи* објављени су 1982. године, затим следе *Записи II* (1985) и *Записи III* (1987), да би сви заједно били обједињени у књигу *Тачка живота: записи о уметности и човеку*, 1996. године. Његови текстови имају сопствену вредност независну од његових ликовних остварења. Своју последњу књигу *Портрети* објавио је 2001. године, која бележи сећања на његове професоре и пријатеље (Мила Милуновића, Петра Лубарду, Бету Вукановић, Јована Бијелића, Марка Челебоновића, Косту Хакмана, Лубицу Цуцу Сокић и многе друге).

Боравио је на студијским путовањима у Француској, Италији и Норвешкој. На Факултету ликовних уметности у Београду прешао је сва универзитетска звања од асистента до редовног професора. Предавао је предмете Технике зидног сликарства и Цртање вечерњег акта.

На последњем спрату Коларчеве задужбине налазили су се први прави сликарски атељеи у Београду у којима су стварала велика имена српске уметности: Бета Вукановић, Петар Добровић, Недељко Гвозденовић, Ксенија Дивљак. Међу њима био је и Божа Продановић.



Бождар Божа Продановић,
Чангаловић као Борис Годунов, 1976.

За своје стваралаштво добио је више награда и признања: Златна палета УЛУС-а (1970), Октобарска награда града Београда (1977), Златна плакета Таковски устанак (1978), Златни беоцуг Културно-просветне заједнице Србије (1985). Излагао је на више од педесет самосталних изложби, највише у Београду, али и у више градова некадашње Југославије (Загреб, Љубљана, Ријека, Пула), као и у Риму, Њујорку, Лондону, Ослу и другим европским градовима. Представљао је Југославију на Бијеналу у Венецији (1954) и Медитеранском бијеналу у Александрији (1957/58).

...Отвореност - а поготово литерарност - Продановићевих слика је привидна. Оне, баш напротив, тешко се откључавају. Парадоксално, као да остају у свом необичном, флуидном, неухватљивом готово ванвременском миру, или, пре, стишаности, примерености, помирењу са трајањем, са ђутљивим, замишљеним животом на рбу вегетације.¹⁰

Свакој слици Божидара Продановића претходи доживљај виђеног призора или покрета или доживљај звука. И мада на својим платнима увек полази од реалног света, он га ликовним обликовањем превазилази и на свако дело ставља лични, препознатљив печат.

Слике на изложби су део сликара. Дешава ми се понекад да ми се чини да сам, поред слика, и сам изложен. Хтео бих тада, када би се могло, да се негде склоним, чак и да побегнем. И тада настојим да слике не примећујем. Међутим, чешиће су ситуације када се на изложбама добро осећам и када радо слушах мишљења публике, посебно колега.¹¹

¹⁰ Света Лукић, увод у *Божја Продановић, Слике, акварели, цртежи, записи*, Горњи Милановац, Дечје новине, 1989, 6.

¹¹ Милош Јевтић, *Доживљаји и остварења: разговори са Божидаром Продановићем*, Горњи Милановац, 2007, 52.

Божа је често имао обичај да цитира свога професора Мила Милуновића: *Сликаство није кошуља - да се пресвлади. Сликаство је кожа, која је, прво, млада, а затим сазрева и стари, али је увек уз нас.*¹²

Како би сачувао успомену на Стојанку Теодоровић, своју професорку цртања из Гимназије, Божа је 1977. године Општини Горњи Милановац поклонио 82 своја дела,¹³ настала у периоду између 1939. и 1977. године. Касније је Општина (1999) комплетну збирку уметничких дела предала Музеју рудничко-таковског краја на чување и презентовање публици. Приликом оснивања Музеја Другог српског устанка у Такову 1994. године Продановић је поклонио још 13 својих радова са наменом да постану део сталне поставке. И на крају, Музеј је 2007. године добио на поклон Божину кутију са уметничким прибором, а дародавац је његов син, Милета Продановић.

*Целокупна његова уметност тежи једном циљу - лепоти и племенитости доживљаја, унутарњој хармонији и помирењу човека и његовог света.*¹⁴

Поред Музеја у Горњем Милановцу, Уметничка галерија *Надежда Петровић* из Чачка поседује легат Божиних радова.

¹² Писмо Боже Продановића у М. Јевтић, *исто*, 7.

¹³ То су 20 слика у техници уља и темпере, 20 графика, 20 акварела, 20 цртежа и 2 мозанка.

¹⁴ Срето Бошњак, *Запис о графици Божидара Продановића*, Горњи Милановац, Дечје новине, 1987, 10.

ПОРОДИЦА ЛАЗИЋ

Зора Симеоновић Лазић
(Грст, 1896 - Београд, 1956)

Била је ученица Више женске школе. Тадашњи директор Уметничко-занатске школе Ђока Јовановић, случајно видевши њене радове, позвао је да студира сликарство. Међу професорима су били тада веома познати уметници: Марко Мурат, Милан Миловановић, Љуба Ивановић. Њен таленат је био толико изражен, да је на половини прве године студија пребачена на другу годину, на сликање живог модела.

Са одличним успехом завршава прву годину Уметничке школе 1913/14. у генерацији са Ристом Стијовићем, Зором Петровић и другима.

Прилике у породици прекинуле су, нажалост, њено школовање. И поред тога што није имала могућност да се даље развија, мислимо да се она, по ономе што је дала, може уврстити у ред истакнутих сликара своје генерације. Њени пејзажи, цртежи жена, као и карикатуре, показују да би Зора Лазић дала несумњиво огромне резултате, да је имала прилике да се даље развија.



Зора Симеоновић Лазић,
Портрет дечака, 1937.

Она је једна од првих жена која је сву своју децу послала у партизане. Израдила је прву заставу Таковског партизанског одреда, која се данас чува у Војном музеју.¹⁵

Оно што је заједничко за мајку и сина Владимира Мишу Лазића је изванредан дар оштрог посматрања и богат смисао за карикатуру. Његово сликарство, као и Зорино, остало је недовршено, тек започето.



Владимир Миша Лазић,
Портрет девојчице са шишкама

¹⁵ У Горњем Милановцу свечано отворена изложба сликарских радова породице Лазић, Таковске новине, 4. јул 1961, 4.

Владимир - Миша Лазих

(Горњи Милановац, 1920 - Горњи Милановац, 1941)

Владимир Миша Лазих је првенствено био револуционар, човек који је своју личност ставио у службу напредног покрета, личност јасно опредељену за идеале комунизма. Али је био и изузетно талентован као сликар и тај свој таленат сјединио је са личношћу револуционара. То га је учинило узвишенијим и садржајнијим.

*Божа Продановић*¹⁶

Основну школу и Гимназију до V разреда учио је у Горњем Милановцу, даље школовање наставио у Гимназији у Чачку, а VIII разред и велику матуру завршио у Суботици 1939. године. Започео је студије архитектуре на Техничком факултету у Београду. Већ као гимназијалац постаје члан СКОЈ-а, Друштва Црвеног крста, Феријалног савеза, спортског клуба *Омладинац* из Чачка, Удружења студената архитектуре и члан Академског позоришта на Универзитету у Београду. Говорио је француски и руски језик. Имао је веома значајну улогу у социјално-политичком животу Југославије и посебно запажено место у антифашистичком покрету младих читавог света.

Био је веома вредан, бавио се сваком врстом активности: правлио је скице за плакате, писао транспаренте, давао нацрте прве партизанске химне Таковског одреда, постао један од уредника листа *Речи народа*.¹⁷ Активно је учествовао у припремама и извођењу демонстрација против приступања Тројном пакту

¹⁶ Божа Продановић, „Првенствено револуционар, превасходно уметник“ у *Владимир Миша Лазих*; каталог изложбе, Горњи Милановац, 1978, 9.

¹⁷ Говор Јелене Поповић, *У Горњем Милановцу свечано отворена изложба сликарских радова породице Лазих*, Таковске новине, 4. јул, 1961., 4.



Владимир Миша Лазић, *Мама*, 1937.

27. марта 1941. године и том приликом организовао митинг у Горњем Милановцу.

Као ученик VI разреда Гимназије добио је награду за цртање, а на Факултету награду за идејне скице значки студентских удружења. Али, он те награде одбија. Априла 1940. године студентско удружење га је послало са научном екскурзијом по Македонији као истакнутог акварелисту и цртача да слика архитектонске објекте. *Ево ме у Скопљу... Разгледали смо неке музеје... Данас путујемо у једно село и тамо ћемо почети наш посао... Са нама је и један професор универзитета (Б. Којић)... Донећу вам доста цртежа... Миша.*¹⁸ Учествовао је на изложбама Удружења 1940. године идејним пројектима за значке, архитектонске објекте, као и цртежима и акварелима.

Од своје мајке Зоре наследио је таленат за уметност па својом оловком представља све, почевши од ликова својих дугова, скица са састанака, па до великих, веома успешних политичких карикатура. Богатог духа и смисла за хумор његови велики панои оживљавали су политичку борбу уметничким истинама. Његове карикатуре излазе са потписом КОМБОС.¹⁹

¹⁸ Мишино писмо упућено мајци и тетци, 27. април 1940, Скопље, Књига пописаних предмета из Легата породице Лазић, Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац, 7.

¹⁹ Скраћеница од комуниста-марксиста-бољшевик-социјалиста; *Мишина оловка са сфцем комунисте*, Таковске новине, 23. новембар, 1978, 7.

Мало ко је знао да се иза овог потписа крије Миша Лазвић. Урадио је мапу линореза под називом *Троглава аждаја - фашизам, империјализам и рат*. У његовом уметничком остварењу заступљена је и графика, карикатура,²⁰ декоративно и сценско сликарство.

Приликом одбране војних магацина, у селу Луњевица, група партизана наишла је на четничку заседу у којој је погинуо Миша Лазвић. Имао је само двадесет једну годину. То је било 8. новембра 1941. године.

²⁰ *Известан број политичких цртежа са садржином против фашизма и Хитлера, а за социјализам, СССР и комунизам, као и неке актуелне карикатуре рађене на ћачким седницама у Чачку и на састанцима Удружења студената у Београду, као још неки материјали, закопани су у дворишту породичне куће у Горњем Милановцу, ул. Хајдук Вељкова, тада бр. 11. Ти материјали су претходно стављени у металну правоугаону кутију, а мислим да се сећам да је била и друга у облику футроле, такође метална. Кутија или кутије су обложене мушемом, а састави залепљени фластером. Кутију ми је дао мој брат Миша, он је издвојио и материјале које ми је дао да закопам. То се одиграло у слободном Милановцу пре него што су га Немци спалили. Тачног места где сам кутију закопала се не сећам, али мислим да је то било негде испод бунара у правцу, тј. преко пута споредне зграде у нашем дворишту, где нам је била кућна, шупа, трем и штала. После ослобођења сам то место тражила, али га нисам нашла.; у потпису Гордана Лазвић. Цитат се налази у књизи пописаних предмета из Легата породице Лазвић, Владимир Миша Лазвић - Камбос, Списак докумената белжеака радова, писама и предмета (1920-1941), 35, власништво Музеја рудничко-таковског краја, Горњи Милановац.*

Гордана М. Лaziћ

(Горњи Милановац, 1925 - Београд, 1987)

Школа је похађала до V разреда Гимназије. Услед хапшења 1941. године прекида школовање и бива прогнана из Милановца. Неколико месеци је провела у логору,²¹ под бројем 2358.

Студирала је сликарство на Академији ликовних уметности у Београду код професора Мила Милуновића, Михаила С. Петрова, Ивана Табаковића и Марка Челебоновића. Године 1949. успешно завршава Академију и почиње да ради као професор ликовног васпитања.

Члан је УЛУС-а од 1951. године.

Излагала је 1961. године у Горњем Милановцу, на изложбама Прилепске колоније (Београд, 1967) и Осмог ликовног сусрета (Суботица, 1969). Поводом 90 го-



Гордана Лaziћ, *Портрет девојчице*,
без године

²¹ До априла 1942. године - 2358. [књ. БЛ III] Лaziћ Гордана, ученик VI раз. гимназије; рођ. 8. III 1925. у Горњем Милановцу; од Милојка и Зоре - Симеоновић; нејадата; са станом у Гор. Милановцу. У логор дошла 21. XII 1941. од УГБ. Преузета 29. IV 1942. од УГБ, ради пуштања у слободу. [извор: ИАБ, УГБ, СП IV - 46/14 к. 286/18 и СП IV - 46/14 - 2 к. 286/19.] ; више у: *Логор Бањица 1941 - 1944. Заточеници: Општина Горњи Милановац*, каталог изложбе Историјски архив Београда, Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац, 2010, 44.



Гордана Лазић, *Аутопортрет*,
без године

Горњи Милановац,
новембар, 2013.

дина оснивања и рада милановачке Гимназије (1969) приређена је изложба радова Гордана Лазић и Боже Продановића у Дому армије.

За време пута по Македонији ради Прилепски циклус. Њене слике показују талентованог, зрелог и топлог сликара. А њене последње ликовне окупације указују нам на један њен нов жанр.

Породица Лазић поклонила је Општини Горњи Милановац део заоставштине Мише Лазића, његове мајке Зоре и сестре Гордана. Легат садржи разна документа, белешке и писма, као и сликарске радове. Од 1994. Музеј рудничко-таковског краја преузео је бригу о овој вредној збирци.

Тања Гачић

Попис каталошких јединица

Живорад Настасијевић

Уља

1. *Мајка Милица*, уље на платну, 1910, 54 x 44,5, Л-420
2. *Портрет брата Славомира*, уље на платну, 1913, 37,5 x 37,3, Л-1032
3. *Портрет Вукице Вучковић*, уље на платну, 1946, 43 x 53, Л-1151
4. *Портрет жене у плавам*, уље на картону, 1951, 40 x 50, Л-1145
5. *Портрет жене са огрлицом*, уље на картону, 1952, 32,5 x 38, Л-1152
6. *Портрет жене у белом*, уље на картону, 1952, 32,5 x 40, Л-1153
7. *Портрет жене са плавам блузом*, уље на картону, 1952, 36,5 x 32, Л-1146
8. *Портрет жене у розе хаљини*, уље на картону, 1953, 37,5 x 45, Л-1150
9. *Жена у зеленкастој хаљини*, уље на картону, 1958, 37,5 x 46, Л-1147
10. *Портрет жене са црном капом*, уље на картону, 1958, 46 x 38, Л-1149
11. *Портрет Радмиле Манојловић*, уље на платну, 1959, 54,5 x 45, Л-414
12. *Портрет Олге Радовић*, уље на платну, без године, 29,5 x 22, Л-1148

Цртежи

1. *Мој брат Момчило*, оловка на папиру, 1928, 45,5 x 35,5, Л-1158
2. *Скица 94*, оловка на папиру, 1929, 18 x 25,5, Л-629
3. *Портрет Руџе Живковић*, оловка на папиру, 1957, 28 x 38, Л-1161
4. *Спасоје Ђорђевић грађевинар*, оловка на папиру, без године, 30 x 25, Л-1159
5. *Моја баба Јелена*, оловка на папиру, без године, 23 x 16, Л-604
6. *Скица 101*, оловка на папиру, без године, 50 x 35,5, Л-636
7. *Скица 106*, оловка на папиру, без године, 48,5 x 33, Л-641
8. *Скица 126*, оловка на папиру, без године, 41,5 x 30,5, Л-661

Божа Продановић

Уље

1. *Аутопортрет*, уље на платну, 1948, 49 x 38, Л-163

Темпера

1. *Чангаловић као Борис Годунов*, темпера, 1976, 120 x 90, Л-172
2. *Пријатељ из Норвешке Боневи*, темпера, 1976, 35 x 58, Л-179

Графика

1. *Аутопортрет*, графика - шабманир, 1947, 17,5 x 13, Л-180

Цртежи

1. *Глава младића*, оловка на папиру, 1976, 21 x 15, Л-232

Владимир Миша Лазич

Акварели

1. *Аутопортрет*, акварел, 1940, 35 x 24,4, Л-752
2. *Слободан Николић Брка*, акварел, 1940, 23,3 x 16,8, Л-764

Цртежи

1. *Портрет маме*, оловка на папиру, 1936, 21 x 16,5, Л-682
2. *Мама*, оловка на папиру, 1937, 27,5 x 19, Л-680
3. *Глава девијчице са шишкама*, пастелна оловка на папиру, 1937, 21,5 x 25,5, Л-683
4. *Профил девојчице на столици*, оловка на папиру, 1937, 27,5 x 22,2, Л-678
5. *Илија Пца Кузмановић*, оловка на папиру, 1938/39, 21 x 17, Л-733
6. *Портрет другарице – Гроздана Боровић*, оловка на папиру, 1940, 40 x 26, Л-301
7. *Богдан спава*, оловка на хартији, 1940, 23,5 x 18,8, Л-302
8. *Тета*, оловка на хартији, 1940, 22 x 15,7, Л-303
9. *Душан Шевећ*, лавирани бајц на папиру, 1940, 19,2 x 20,5, Л-743
10. *Портрет Сретена Живковића*, оловка на картону, 1940/41, 24 x 16,7, Л-720

Туш

1. *Друг из Чачка*, туш перо на новинској хартији, 1938/39, 19,5 x 12, Л-389
2. *Аутопортрет при светлости лампе*, туш перо на папиру, 1938, 18 x 11, Л-722
3. *Друг са факултета*, туш четка на папиру, 1940, 13 x 11,7, Л-723

Зора Симеоновић Лазећ

1. *Портрет дечака*, темпера на хартији, 1937, 29 x 21, Л-519

Гордана Лазећ

1. *Портрет девојчице*, уље на платну, без године, 71 x 59, Л-807
2. *Аутопортрет*, уље на платну, без године, 32,5 x 42,8, Л-1302

Издавач:
Музеј рудничко-таковског краја, Горњи Милановац

За издавача:
Милош Николић, директор

Аутор изложбе
и текст каталога:
Тања Гачић

Дизајн каталога:
Радојко Петровић

Лектура и коректура:
Мирјана Мокровчак Глишовић

Штампа:
NBS graf, Горњи Милановац

Тираж: 200

На насловној страни:
Живорад Настасијевић:
Портрет жене у белом
уље на картону, 1952.

На 4. страни корице:
Живорад Настасијевић,
Спасоје Ђорђевић, грађевинар
оловка на папиру

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

069.41(497.11)(083.824)
74/75.041.5(497.11)''19''(083.824)
73/76.071.1(497.11)''19''929(083.824)

ГАЧИЋ, Тања, 1971-
Портрети из легата Музеја
рудничко-таковског краја / аутор Тања Гачић.
- Горњи Милановац : Музеј рудничко-таковског
краја, 2014 (Горњи Милановац : NBS graf). -
23 стр. : репродукције ; 16 x 16 cm

Тираж 200. - Напомене и библиографске
референце уз текст.

ISBN 978-86-82877-54-7

а) Музеј рудничко-таковског краја (Горњи
Милановац) - Легати - Изложбени каталози б)
Ликовни уметници - Србија - 20в - Изложбени
каталози

COBISS.SR-ID 204433676